

**EIROPAS KOMISIJA
PRET RASISMU UN NEIECIETĪBU**

**ECRI VISPĀRĒJI POLITISKĀ
REKOMENDĀCIJA NR.3:**

**CĪŅA PRET RASISMU
UN NEIECIETĪBU ATTIECĪBĀ
PRET ROMIEM/ČIGĀNIEM**

PIEŅEMTA 1998. GADA 6. MARTS

Strasbūra, 1998

Secretariat of ECRI
Directorate General of Human Rights and Legal Affairs
Council of Europe
F - 67075 STRASBOURG Cedex
Tel.: +33 (0) 3 88 41 29 64
Fax: +33 (0) 3 88 41 39 87
E-mail: combat.racism@coe.int

Mūsu mājas lapa : www.coe.int/ecri

Eiropas Komisija pret rasismu un neiecietību:

Atceroties Eiropas Padomes Dalībvalstu un valdību vadītāju Deklarāciju, kas tika pieņemts pirmās galotņu tikšanās laikā Vīnē, 1993. gada 8.–9. oktobrī;

Atceroties Rīcības plānu cīņai pret rasismu, ksenofobiju, antisemitismu un neiecietību, kas tika izstrādāts šīs Deklarācijas ietvaros un aicināja Ministru komiteju izveidot Eiropas Komisiju pret rasismu un neiecietību, kuras pilnvarās citastarp ietilpst vispārēji politisku rekomendāciju formulēšana Dalībvalstīm.

Atceroties Noslēguma deklarāciju un Rīcības plānu, ko pieņēma Eiropas Padomes Dalībvalstu un valdību vadītāji Otrās galotņu tikšanās laikā Strasbūrā, 1997. gada 10.–11. oktobrī.

Uzsverot, ka šī Noslēguma deklarācija apstiprina Eiropas Padomes Dalībvalstu mērķi veidot brīvāku, iecietīgāku un patiesi eiropesisku sabiedrību un prasa intensificēt cīņu pret rasismu, ksenofobiju, antisemitismu un neiecietību;

Atzīmējot priekšlikumu attiecībā uz Eiropas mediatora iecelšanu romiem/čigāniem, kas izteikts Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas Rekomendācijā nr. 1203 (1993);

Paturot prātā cilvēktiesību secinājumus, kas izteikti "Humānās dimensijas" seminārā par romiem EDSO reģionā, ko Eiropas Drošības un sadarbības organizācija 1994. gada 20.–23. septembrī organizēja ciešā sadarbībā ar Eiropas Padomi, turpinot sadarbību starp šīm Organizācijām šajā jomā;

Apsveicot faktu, ka ģenerālsekretārs 1994. gadā iecēla Eiropas Padomes darbības koordinātoru romu/čigānu jautājumos;

Paturot prātā Speciālistu grupas darbību romu/čigānu jautājumos;

Atceroties Ministru komitejas Rekomendāciju Dalībvalstīm nr. R (97) 21 par medijiem un iecietības klimata veicināšanu;

Atsaucoties uz nosacījumiem, kas izteikti vispārēji politiskā rekomendācijā nr. 1, kas tiecas palīdzēt Dalībvalstīm apkarot rasismu, ksenofobiju, antisemitismu un neiecietību, piedāvājot konkrētus un specifiskus līdzekļus dažās, pēc skaita ierobežotās, bet sevišķi svarīgās jomās;

Esot pilnīgā pārliecībā, ka Eiropas sabiedrībai ir kopīgas vērtības, ieskaitot visu cilvēku vienlīdzīgu cieņu, un ka vienlīdzīgas cieņas ievērošana ir visu demokrātisku sabiedrību stūrakmens;

Paturot prātā, ka ir jāatceras Eiropas vēstures mantojums, saglabājot modrību un aktīvi nostājoties pret jebkurām rasisma, ksenofobijas, antisemitisma un neiecietības izpausmēm;

Izsakot cieņu visiem rasistiskas vajāšanas un iznīcināšanas politikas upuriem Otrā pasaules kara laikā un atceroties, ka ievērojams skaits romu/čigānu gājuši bojā šādas politikas rezultātā;

Šajā sakarā uzsverot, ka Eiropas Padome ir pamatvērtību iemiesotājs un sargs - tostarp cilvēktiesību aizsardzības un veicināšanas jomā -, uz kuru pamata Eiropa tika atjaunota pēc Otrā pasaules kara šausmām;

Atceroties, ka rasisma, ksenofobijas, antisemitisma un neiecietības apkarošana ir cilvēktiesību aizsardzības un veicināšanas neatņemama daļa, ka šīs tiesības ir universālas un nedalāmas un ka visi cilvēki, neskatoties ne uz kādām atšķirībām, ir pilntiesīgi baudīt šīs tiesības;

Uzsverot, ka rasisma, ksenofobijas, antisemitisma un neiecietības apkarošana pirmām kārtām ir neaizsargātāko sabiedrības locekļu tiesību aizsardzība;

Pārliecībā, ka jebkurā rasisma un diskriminācijas apkarošanas pasākumā par svarīgāko jāizvirza cietušais un viņa apstākļu uzlabošana;

Atzīmējot, ka romi/čigāni visā Eiropā cieš no joprojām pastāvošiem aizspriedumiem pret viņiem, ka viņi ir upuri rasismam, kas dziļi iesakņojies sabiedrībā, ka dažkārt viņi ir vardarbīgu rasisma un neiecietības izpausmju objekts un ka viņu pamattiesības pastāvīgi tiek pārkāptas vai apdraudētas;

Atzīmējot arī, ka pret romiem/čigāniem pastāvošie aizspriedumi noved pie viņu diskriminācijas daudzās sociālās un ekonomiskās dzīves jomās un ka šāda diskriminācija ir galvenais faktors sociālās izstumtības procesā, kas skar daudzus romus/čigānus;

Pārliecībā, ka iecietības principa veicināšana garantē tādas atklātas un plurālas sabiedrības aizsardzību, kas pieļauj mierīgu līdzāspastāvēšanu;

rekomendē Dalībvalstu valdībām sekojošo:

- parakstīt un ratificēt attiecīgus starptautiskos juridiskos dokumentus rasisma, ksenofobijas, antisemitisma un neiecietības apkarošanas jomā, tostarp Vispārējo konvenciju par nacionālo minoritāšu aizsardzību un Eiropas reģionālo vai minoritāšu valodu hartu;
- nodrošināt, ka nosaukums, kādā oficiāli dēvē dažādas romu/čigānu kopienas, ir viņu pašu izvēlēts;
- paturot prātā rasisma un neiecietības izpausmes, kuru upuri ir romi/čigāni, prioritāra uzmanība jāpievērš vispārēji politiskā rekomendācijā nr. 1 izteikto nosacījumu īstenošanai, kuri prasa veikt nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka nacionālā kriminālā, civilā un administratīvā likumdošana skaidri un konkrēti cīnītos pret rasismu, ksenofobiju, antisemitismu un neiecietību;
- garantēt, ka diskriminācija kā tāda, kā arī diskriminējoša prakse tiek apkarotas ar atbilstošas likumdošanas palīdzību un lai civilā likumdošanā šajā sakarā tiktu ieviesti speciāli nosacījumi nodarbinātības, dzīvesvietas un izglītības jautājumos;
- padarīt par nelikumīgu jebkuru diskrimināciju no varas pārstāvju puses, veicot savus pienākumus;
- nodrošināt atbilstošu juridisku palīdzību romiem/čigāniem, kuri ir cietuši no diskriminācijas un vēlas iesniegt prasību tiesību aizsardzības iestādēs;
- veikt atbilstošus pasākumus, lai nodrošinātu pilnīgu un tūlītēju tiesiskumu gadījumos, kad tiek pārkāptas romu/čigānu pamattiesības;

- tostarp nodrošināt, ka netiek pieļauta nekāda nesodāmības pakāpe attiecībā uz noziegumiem pret romiem/čigāniem, un skaidri to pasludināt visplašākai sabiedrībai;
- izstrādāt un atbalstīt speciālu apmācības sistēmu personām, kas iesaistītas likumības nodrošināšanas dažādo komponentu visos līmeņos, lai veicinātu kultūru, saprašanos un apzinātu aizspriedumus;
- veicināt atbilstošu pasākumu izstrādāšanu, lai izveidotu dialogu starp policiju, vietējās varas pārstāvjiem un romu/čigānu kopienām;
- veicināt strādājošo profesionālu izpratni medijos – gan audiovizuālos, gan presē – par īpašo atbildību, ko viņi uzņemas, neizplatot aizspriedumus, kad veic savus profesionālos pienākumus, tostarp izvairoties minēt tādu incidentu dalībniekus, kuros varētu būt iekļauti arī romu/čigānu kopienas pārstāvji un kuri varētu apkaunot romu/čigānu kopienu kopumā;
- spert nepieciešamos soļus, lai nodrošinātu, ka tiek izstrādāti un piemēroti noteikumi, kas attiecas uz pilsonības iegūšanas jautājumiem *de jure* un *de facto* un tiesībām uz patvērumu, kas nenoved pie romu/čigānu diskriminācijas;
- nodrošināt, ka jautājumi attiecībā uz “ceļošanu” valsts robežās, tostarp noteikumi, kas attiecas uz dzīvesvietu un pilsētplānošanu, tiek risināti, netraucējot iesaistītām personām piekopt savu dzīvesveidu;
- izstrādāt institucionālus pasākumus, lai celtu romu/čigānu kopienu nozīmi un veicinātu aktīvu dalību lēmumu pieņemšanas procesā, izmantojot nacionālos, reģionālos un vietējos konsultatīvos mehānismus, par prioritāti izvirzot partnerību uz vienlīdzīgiem pamatiem;
- veikt specifiskus pasākumus, lai veicinātu romu/čigānu apmācību, nodrošinot pilnvērtīgas zināšanas, un viņu tiesību īstenošanu atbilstoši viņu funkcionējošai tiesību sistēmai;
- pievērst īpašu uzmanību situācijai, kādā atrodas romu/čigānu sievietes, kuras bieži vien tiek dubulti diskriminētas – kā sievietes un kā romi/čigāni;
- aktīvi apkarot visas skolas segregācijas formas pret romu/čigānu bērniem un nodrošināt efektīvu un līdztiesīgu pieeju izglītībai;
- ieviest visu skolu programmās informāciju par romu/čigānu vēsturi un kultūru un nodrošināt skolotājus ar mācību programmām par šo priekšmetu;
- atbalstīt nevalstisko organizāciju aktivitātes, kurām ir svarīga loma, apkarojot rasismu un neiecietību pret romiem/čigāniem, un kas citastarp viņiem nodrošina atbilstošu juridisko palīdzību;
- rosināt romu/čigānu organizācijas aktīvi darboties, lai stiprinātu pilsonisko sabiedrību;
- attīstīt uzticību nostiprinot pasākumus, lai aizsargātu un stiprinātu atklātu un plurālu sabiedrību, kas paredz mierīgu līdzāspastāvēšanu.

